

Innhold

Forord	9
Innledning	11
<i>Anders Kjølborg og Tormod Heier</i>	
Hva er en krise?	13
Gråsoner uten klare svar	14
Politisk kontroll som svar på gråsonene	15
Bokens avgrensninger og oppbygging	16
DEL 1 RAMMEBETINGELSER	19
Kapittel 1	
Hva er krisehåndtering?	21
<i>Anders Kjølborg</i>	
Kriseårsaker	22
Sikkerhetspolitisk krise	24
Kriser skapt av «naturen»	25
Terroranslag	26
Krisehåndteringens dimensjoner	26
Sikkerhetspolitisk krisehåndtering	30
Kriseforløp	31
Oppgaver	33
Mål og midler	36
Maktmidlene	38
Krisehåndtering og internasjonale operasjoner	39
Asymmetrisk krisehåndtering i internasjonale operasjoner ..	40
Relevans for Norges situasjon	41
Avslutning	43
Kapittel 2	
Det militære instrument i norsk krisehåndtering	45
<i>Sverre Diesen</i>	
Sikkerhetspolitisk forutsetning	46
Konsekvenser for Forsvarets sammensetning og rolle	49
Avslutning	52

Kapittel 3	
Hvem eier krisen? Politi, forsvar og 22. juli	54
<i>Kjell Inge Bjerga og Magnus Håkenstad</i>	
Hvilken statsråd «eier» krisen?	55
Det vanskelige krisebegrepet.	57
Militære kriser	58
Et norsk system for krisehåndtering tar form	60
Norsk system på prøve 22. juli 2011	65
Dilemmaer ved valg av lederdepartement.	70
Avslutning	73
Kapittel 4	
Mellom beroligelse og avskrekking: Forsvarets	
krisehåndtering	75
<i>Tormod Heier</i>	
Krisehåndteringsens plass i norsk forsvarsstrategi.	77
Den politiske bestillingen til Forsvaret	80
Forskyvning fra beroligelse til avskrekking	82
Forsvarets rolleforståelse i kriser	85
Avslutning	89
DEL II FORSVARETS VIRKEMIDLER	91
Kapittel 5	
Krisehåndtering til sjøs	93
<i>Jacob Børresen</i>	
Konfliktpotensialet til sjøs	93
Særtrekk ved sikkerhetspolitiske kriser til sjøs.	97
Sjøforsvarets bidrag ved sikkerhetspolitiske kriser.	100
Sjøforsvarets bidrag til å forebygge kriser	102
Sjøforsvarets bidrag til å håndtere kriser	104
Hopen-ulykken 1978.	107
Avslutning	109
Kapittel 6	
Landmilitær krisehåndtering	112
<i>Håkon Lunde Saxi</i>	
Trusselbildet: «avgrensede landoperasjoner»	
i Nord-Norge.	113
Hærens og Heimevernets struktur	115
Reaksjonsevne – kraftig forbedret.	118
Lokalisering og utrustning – ikke ideell	118

Overføring av avdelinger fra sør til nord.	119
Internasjonal versus nasjonal krisehåndtering – volum versus kvalitet.	120
Er en deeskalerende landmilitær krisehåndteringsstrategi mulig?	122
Avslutning	125
 Kapittel 7	
Luftforsvarets bidrag til norsk krisehåndtering.	126
<i>Tore Svendsen</i>	
Luftforsvarets virkemidler.	127
Luftforsvarets bidrag til krisehåndtering.	129
Tilstedeværelse/evne til deteksjon.	129
Operative tokt	133
Etablering av situasjonsforståelse	135
Utøvelse av maktmidler	138
Avslutning	139
 Kapittel 8	
Spesialstyrker i norsk krisehåndtering.	142
<i>Sigrid S. Engebretsen-Skaret</i>	
Elektron-saken.	144
Bjørnøya-operasjonen	149
Avslutning	156
 Kapittel 9	
Norsk krisehåndtering og forholdet til Russland.	160
<i>Kristian Åtland</i>	
Konflikt- og krisepotensialet i nordområdene.	161
Krisehåndterings dilemmaer.	164
Livssyklusen til en sikkerhetspolitisk krise	166
Elektron-saken – sett fra russisk side.	169
Avslutning	172
 Kapittel 10	
Militær krisehåndtering i internasjonale operasjoner	175
<i>Stig Asak</i>	
Opptøyer mot Camp Meymaneh 23. februar 2012	177
Operasjon Wahadat III, 16.–23. juni 2011	184
Avslutning	192

Kapittel 11	
Prinsipper for krisekommunikasjon	195
<i>Ola Bøe-Hansen</i>	
Forskjellige kriser – forskjellig påvirkning.	196
Tre kriterier for kommunikasjon i kriser.	198
Analyse av fokusområder for kommunikasjon under kriser.	199
Naturkatastrofer.	199
Menneskeskapte kriser	201
Menneskelig ondskap.	203
Prinsipper for kommunikasjon i krisehåndtering	207
Avslutning	208
Kapittel 12	
En doktrine for norsk krisehåndtering?	210
<i>Harald Høiback</i>	
Hva er en doktrine?	211
En doktrine for krisehåndtering	216
Avslutning	223
Epilog	
Norsk krisehåndtering – et spørsmål om sivil kontroll?	225
<i>Tormod Heier</i>	
Behovet for sivil kontroll ved bruk av Forsvaret i krisehåndtering	226
To modeller for sivil kontroll	227
Sivil kontroll med det norske forsvar?	228
Om forfatterne	231
Litteratur	234